

Indisch Herinneringscentrum

BRONBEEK

**INDISCH GEHEUGEN
VOOR DE TOEKOMST**

Indisch Geheugen voor de Toekomst

Jaarplan 2015 Indisch Herinneringscentrum (IHC)

Periode: 1 januari tot en met 31 december 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 5
2. Doelstellingen IHC	pag. 9
3. Activiteitenplan	pag. 11
3.1 Organisatie IHC	pag. 11
3.1.1 Personele organisatie	pag. 12
3.1.2 Vrijwilligersorganisatie	pag. 12
3.1.3 Financiële- en salarisadministratie	pag. 13
3.1.4 Functie IHC als herinneringscentrum	pag. 14
3.1.5. Samenwerking met KTOMMB	pag. 15
3.1.6 Samenwerking met andere organisaties	pag. 16
- Stichting Herdenking 15 augustus 1945	
- Herinneringscentra	
- Nationaal Comité 4 en 5 mei	
- Indische organisaties en erfgoedinstellingen	
- Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45	
- Universiteit van Amsterdam	
- NIOD	
- Oorlogsgravenstichting	
3.2 Activiteiten IHC	pag. 23
3.2.1 Herinneren in relatie tot herdenken	pag. 23
3.2.2. Voorlichting en educatie	pag. 24
3.2.3 Kennisloket en online media	pag. 30
3.2.4 Podiumactiviteiten	pag. 31
4. Begroting	pag. 33

1. Inleiding

Dit jaarplan is een gedetailleerde uitwerking van de geplande activiteiten van het Indisch Herinneringscentrum (IHC) in 2015. Het is een onderdeel van en sluit aan op het 'Meerjaren activiteitenplan 2011-2015'. De begroting 2015 is opgesteld als onderdeel van de planning- en controlecyclus.

Het IHC is gevestigd op landgoed Bronbeek in Arnhem en is het vierde nationale herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog¹ in Nederland.

Terugblik

In 2014 heeft het IHC, naast haar reguliere activiteiten, twee grote (extern gefinancierde) projecten uitgevoerd.

In de eerste plaats is met Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 (Stichting Herdenking) een convenant gesloten. Daarmee is een verdergaande samenwerking tussen het IHC en Stichting Herdenking in gang gezet. De organisatie van de herdenking op 15 augustus en de randprogrammering hier omheen zijn vervat in het programma Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst, dat gefinancierd wordt door het vfonds. De eerste stappen zijn gezet om een breder publiek te bereiken en 15 augustus beter op de kaart te zetten in Nederland. Tegelijkertijd zijn activiteiten geïnitieerd om grotere groepen jongeren te bereiken, onder andere met de bijeenkomst INDOroutes en de YouTube en Vlagt u ook? campagne.

In de tweede plaats heeft het IHC de Wereld Express ontwikkeld. Het project is gestart in 2013 en in de zomer van 2014 is de Wereld Express gereed gekomen. De komende drie jaar is dit een belangrijk middel van het IHC om een groot publiek te bereiken en dan vooral jongeren. De Wereld Express is een 12-meter lange trailer die door Nederland reist, op weg naar jongeren die een spannende tentoonstelling willen bezoeken in hun eigen omgeving. De Wereld Express is gemaakt voor jongeren van 10 tot 14 jaar, maar is ook voor volwassenen boeiend. De tentoonstelling gaat over grote thema's, zoals herdenken, anders-zijn, vooroordelen en wonen in een ander land. Gaandeweg ontdekken de bezoekers dat de tentoonstelling vooral over henzelf gaat.

Het IHC heeft meerdere belangrijke stappen gezet op gebied van voorlichting en educatie. Naast de Wereld Express, is een start gemaakt met de ontwikkeling van de educatieve game 'On the Ground Reporter Indonesië'. De game is bedoeld voor jongeren in het mbo-onderwijs en gaat over een jongere die teruggaat naar Indonesië om daar haar familiegeschiedenis te ontdekken. Ook is er samengewerkt met Museum Bronbeek en met het Landelijk Steunpunt Gastsprekers om het verhaal van de Indische geschiedenis aan zoveel mogelijk (jonge) mensen te vertellen. Verder zijn steeds meer mensen betrokken geraakt bij het werk en de doelen van het IHC via digitale media. Facebook, Twitter en de

---

¹ In het vervolg van dit document wordt onder de 'Tweede Wereldoorlog' ook verstaan de 'nasleep' (Bersiap, onafhankelijkheidsstrijd en repatriëring)

drie websites van het IHC vormen een onmisbaar deel van de voorlichting aan een breed publiek.

In 2014 is de samenhang met andere IHC-sites verbeterd. Bezoekers aan bijvoorbeeld www.indischherinneringscentrum.nl kunnen hierdoor zien dat ze voor inhoudelijke vragen terecht kunnen op het webportaal. Het resultaat is dat het webportaal hierdoor verbeterd is als de inhoudelijke 'poot' (kenniscentrum) van het Indisch Herinneringscentrum. In combinatie met exposure via o.a. de social mediakanalen (nieuw sinds zomer 2013) van het Indisch Herinneringscentrum is de verwachting dat er meer mensen de weg zullen vinden naar www.indieoorlog.nl.

Met het Koninklijk Tehuis voor Oud-Militairen en Museum Bronbeek (KTOMMB) is in 2014 gewerkt aan de plannen voor een verbouwing van de entree en de Indische zaal van Museum Bronbeek, waarbij voor bezoekers een koffi corner en een moderne winkel worden ingericht. Het doel hiervan is een publieksvriendelijker uitstraling te creëren voor het museum. Daarnaast is opnieuw onderhandeld over de dienstverleningsovereenkomst tussen KTOMMB en IHC.

Het IHC heeft in 2014 twee (bestaande) wisseltentoonstellingen geprogrammeerd in museum Bronbeek. De tentoonstelling 'Poppenkind', die ontwikkeld is door herinneringscentrum Kamp Westerbork en de tentoonstelling 'Met Stille Trom. F. Springer en het einde van Nieuw-Guinea'. Beide tentoonstellingen zijn ter verdieping van thema's uit 'Het Verhaal van Indië'.

Het webportaal 'Indië in Oorlog', de publiekspresentatie 'Het Verhaal van Indië' (een coproductie met het KTOMMB) en het educatieve stripboek 'De Terugkeer' vormen nog altijd een belangrijke basis van het IHC.

De profilering van het IHC als vierde nationale herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog, vindt daarnaast voor een belangrijk deel plaats via digitale media. De corporate website en het webportaal zijn vernieuwd en hebben een nieuwe *look en feel* gekregen. De verschillende websites zijn nu duidelijk herkenbaar als IHC-site. Facebook en Twitter zijn integraal onderdeel van de externe communicatie. De informatievoorziening via de verschillende websites is daarmee goed op elkaar afgestemd, waarbij toenemende aandacht geschonken is aan de doelgroep jongeren. Het resultaat daarvan is een overzichtelijk en samenhangend (digitaal) aanbod.

De nieuwe accenten in de informatievoorziening, samen met de vernieuwende educatieve projecten, hebben gezorgd voor een geleidelijke omslag van een gerichtheid op de 1^e en 2^e generatie naar meer aandacht voor de jeugd.

IHC in 2015

Het jaar 2015 is een bijzonder jaar, ook voor het IHC. Het daadwerkelijke einde van de Tweede Wereldoorlog was op 15 augustus 1945, de dag waarop Japan zich aan de geallieerde strijdkrachten overgeeft. Het was het einde van de Japanse bezetting van Nederlands-Indië en het daadwerkelijke einde van de Tweede Wereldoorlog in het Koninkrijk der Nederlanden. Echter, was er daadwerkelijk sprake van vrijheid? Nu, 70 jaar na dato is het goed om stil te staan bij die 'vrijheid'. Hoe kijken we terug op 15 augustus

1945 en waar staan we nu? 70 Jaar na dato zal in 2015 als een rode draad door de activiteiten van het IHC lopen. Het centrale thema daarbij is 'Kind van de oorlog in Indië'.

De belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog is 70 jaar na dato nog groot. We bevinden ons wel in een omslagpunt. De ooggetuigen van de oorlog zullen er over een aantal jaren niet meer zijn. Wat rest zijn de documenten, dagboeken, filmmaterialen enz. De Tweede Wereldoorlog heeft voor de nieuwe generaties een andere betekenis. Ook laten zij zich vaak anders informeren, veelal via internet en digitale middelen. Deze ontwikkelingen in hoe de nieuwe generaties (kinderen van de oorlog) zich bezig houden met en laten informeren over de Tweede Wereldoorlog, zal het IHC de komende jaren nauwgezet volgen en er vervolgens op inspelen.

Zonder de eerste generatie uit het oog te verliezen, zijn de eerste stappen gezet om de jongere generaties te bereiken. Dat gaat nog niet zo eenvoudig. Het IHC zal zich in 2015 nog meer hierin verdiepen door vast te stellen wie we daadwerkelijk bedoelen met de jongere generaties. Vervolgens is het van belang die generaties aan te spreken in hun eigen 'taal', bijvoorbeeld door inzet van 'iconen' uit de gemeenschap (zoals Levi van Kempen voor de Wereld Express). Daarnaast wil het IHC de programmering breder inzetten door aansluiting te zoeken bij bestaande festivals/evenementen, die anders zijn dan alleen de gebruikelijke Indische evenementen. Door de doelgroep meer te betrekken bij en deel uit te laten maken van de programmering (samenwerkingspartners, kartrekkers, e.d.), profileert het IHC zich meer en meer als regisseur en coördinator van activiteiten, die tevens andere organisaties faciliteert.

Communicatie via internet (websites, webportaal, Facebook, Twitter) blijft hierin een belangrijke rol spelen. Internet is niet meer weg te denken. Voor jongere generaties staat internet voor contact, samen zijn en geeft het toevoeging aan hun leven.

Het IHC is een netwerkorganisatie. Vanuit die hoedanigheid onderhoudt het IHC een duurzame relatie met diverse organisaties, vrienden, vrijwilligers en betrokkenen. Samen met die organisaties en mensen kan het IHC krachtiger inzetten op het bereiken van zijn doelgroepen.

Het IHC denkt ook na over zijn toekomst, over hoe het zich op de langere termijn effectief kan ontplooiën tot een echt heritage centre. Het IHC is in gesprek met het Vrijheidsmuseum WO II in Nijmegen, waar het een prachtig aanbod heeft gekregen van het fonds (an offer we can't refuse) om een herinneringscentrum met al zijn functies in te kunnen richten.

In dit jaarplan worden de activiteiten verder uitgewerkt in het Activiteitenplan (hoofdstuk 3). Alle activiteiten in hun samenhang (gefinancierd uit de instellingssubsidie, maar ook uit externe subsidies), dragen het motto 'Indisch Geheugen voor de Toekomst'.

De doelen en activiteiten en bijbehorende begroting van dit jaarplan zijn gebaseerd op de *missie* van het IHC:

Het IHC informeert en verhaalt op waardige, inhoudelijke en beeldende wijze over de Tweede Wereldoorlog en de nasleep ervan in Nederlands-Indië en over de Indische

gemeenschap vanaf 1900 tot heden. Het verrijkt kennis, bewustwording en empathie en zet aan tot nadenken over de toenmalige gebeurtenissen, actuele situaties en het eigen handelen.

2. Doelstellingen IHC

Het IHC heeft de taak en de ambitie om *blijvend betekenis te geven aan de herinnering van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië*. Dit is tevens het hoofddoel van de organisatie. Het levend houden van de herinnering zorgt ervoor dat veel mensen - en voornamelijk de jeugd - zich bewust zijn van de betekenis van WOII in Nederlands-Indië en de gevolgen daarvan destijds voor overzeese landgenoten. Het IHC hanteert daarbij het motto:

Indisch Geheugen voor de Toekomst

De tentoonstelling 'Het Verhaal van Indië', het webportaal 'Indië in Oorlog' en het educatieve stripboek 'De Terugkeer' zijn belangrijke middelen van het Indisch Herinneringscentrum om de aandacht te vestigen op de geschiedenis van de Indische Nederlanders. Op eigen wijze vertellen ze elk het verhaal van de Indische gemeenschap. Ze vormen de basis voor steeds nieuwe activiteiten en producten die het Indisch Herinneringscentrum, zoveel mogelijk samen met anderen, ontwikkelt. Opdat de herinnering blijft bestaan, ook in de toekomst.

De doelen van het IHC zijn meerledig. Allereerst richt het IHC zich op *het overdragen van kennis over Nederlands-Indië en Indonesië met de nadruk op de Tweede Wereldoorlog en de nasleep, de wereldwijde verspreiding van de Indische gemeenschap en de integratie binnen de Nederlandse samenleving. Dit heeft tot doel de kennis over en inzicht in dit hoofdstuk van de Nederlandse geschiedenis te vergroten en daarmee bewustwording en empathie te creëren bij jongeren en volwassenen met alle betrokkenen van deze geschiedenis*.

Ook streeft het IHC ernaar om *van het landgoed Bronbeek dé pleisterplaats voor de Indische gemeenschap te maken*. Daarvoor is de goede samenwerking met KTOMMB in lijn met de Toekomstvisie Bronbeek van groot belang. Daarnaast werkt het IHC vanuit een onafhankelijke positie samen met diverse organisaties en probeert het IHC samenwerking tussen organisaties te bevorderen.

Een ander doel is dat het IHC in Nederland *bekend is als het vierde nationale herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog* - naast Kamp Westerbork, Kamp Vught en Kamp Amersfoort - dat *toegevoegde waarde* biedt aan de Indische gemeenschap en aan het veld van erfgoedinstellingen.

Samengevat heeft het IHC tot doel:

- *blijvend betekenis geven aan de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië*
- *vergroten van kennis en bewustwording in Nederland (en in het buitenland) over dit hoofdstuk van de vaderlandse geschiedenis*
- *van landgoed Bronbeek dé pleisterplaats voor de Indische gemeenschap maken*
- *toegevoegde waarde bieden aan de Indische gemeenschap en de erfgoedinstellingen als het vierde nationaal herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog*

3. Activiteitenplan

Het IHC geeft strategisch invulling aan zijn taak om de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië levend te houden met een viertal **kernactiviteiten**:

- Invulling geven aan herinneren in relatie tot herdenken
- Voorlichting geven en educatieve activiteiten ontwikkelen
- Fungeren als (inter)nationaal en centraal kennisloket
- Invulling geven aan podiumactiviteiten

De kernactiviteiten hebben betrekking op de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en de nasleep daarvan. Voor kernactiviteiten over de periode na de Tweede Wereldoorlog, geldt dat ze altijd een verband hebben met de Tweede Wereldoorlog. Bij de uitvoering van activiteiten wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de reeds beschikbare eigen middelen van het IHC: de publiekspresentatie 'Het Verhaal van Indië', het educatieve stripboek 'De Terugkeer', het fotoboek en de digitale museumtour 'Het Verhaal van Indië', het webportaal 'Indië in Oorlog', de dvd's 'Oorlog in het Paradijs', 'Herinneringen voor de Toekomst', 'Spoor van 100.000 doden', enz.

Het IHC heeft een netwerk van contacten en samenwerkingsverbanden met diverse organisaties. Om goed invulling te geven aan de kernactiviteiten van het IHC, zal het IHC ook in 2015 voortdurend aandacht besteden aan de verdere ontwikkeling van de eigen organisatie en de relatie tot en samenwerking met andere organisaties. In het activiteitenplan wordt dan ook een splitsing gemaakt in 'Organisatie IHC' (paragraaf 3.1) en 'Activiteiten IHC' (paragraaf 3.2).

Gekoppeld aan de activiteiten worden meer specifieke doelen geformuleerd.

3.1 Organisatie IHC

De organisatie van het IHC is blijvend in ontwikkeling. Dat is belangrijk, omdat het IHC zo in staat blijft om zijn ambities waar te maken.

Het IHC heeft de ambitie om zich te profileren als herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog mét een fysiek ontmoetings- en kenniscentrum dat toegankelijk is voor het publiek. Op landgoed Bronbeek zijn de mogelijkheden daarvoor (tot op heden) beperkt. Het IHC blijft onderzoeken hoe hieraan vorm gegeven kan worden.

Het IHC profileert zich als netwerkorganisatie. Het gaat samenwerkingsverbanden aan met hoofdspelers in het veld, zoals de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, de andere herinneringscentra, het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de Universiteit van Amsterdam, Indische organisaties en het Landelijk Steunpunt Gastsprekers. Voor een goede invulling van zijn taken, is het van belang een goed evenwicht te hebben tussen het aantal personeelsleden c.q. vrijwilligers/stagiaires én de hoeveelheid uit te voeren taken.

In de volgende paragrafen wordt dieper ingegaan op de aspecten waarmee de ambities van het IHC verwezenlijkt worden.

3.1.1 Personele organisatie

In 2014 is de staf van het IHC gelijk gebleven. De huidige personeelssamenstelling bestaat uit:

- een directeur (1 fte)
- een office manager/projectmedewerker (1 fte)
- een (web)redacteur/projectmedewerker (0,6 fte)
- een medewerker educatie en voorlichting (1 fte)

Het IHC verricht een groot aantal activiteiten, die steeds meer vragen van de huidige staf. Het is een positieve ontwikkeling dat steeds meer organisaties het IHC weten te vinden als samenwerkingspartner. De verschillende samenwerkingen en het toegenomen aantal (extern gefinancierde) projecten vragen om een grotere personele inzet. Externe financiers vergoeden echter niet de inzet van eigen personeel. Om die reden worden steeds meer vrijwilligers, stagiairs of externe krachten ingezet. Dat geldt ook voor de uitvoering van projecten. Zo is bijvoorbeeld voor de 'Wereld Express' (zie ook hoofdstuk 3.2.2) - binnen de begroting van het project - een coördinator ingehuurd, die grotendeels verantwoordelijk is voor de organisatie (planning en logistiek) en publieksbegeleiding.

Het IHC heeft de ambitie om tot 2020 in te zetten op groei en versterking. Na de opbouw- en consolidatiefase, vraagt de huidige fase om een herijking van functies en activiteiten. Het IHC loopt nu geleidelijk aan tegen de grenzen van de huidige staf aan. Daarom wordt in 2015 de personele samenstelling en functionele invulling extra onder de loep genomen.

Resultaat:

- Een evenwichtige samenstelling van vaste medewerkers en vrijwilligers.
- Flexibele inzet van vrijwilligers en stagiairs.
- Inzet van externe krachten bij de opzet en uitvoering van projecten.
- Inzet coördinator 'Wereld Express', p.m. (gedurende de looptijd van de 'Wereld Express').

3.1.2 Vrijwilligers en stagiaires

Op landgoed Bronbeek heeft KTOMMB een bestaande vrijwilligersorganisatie van ongeveer 50 vrijwilligers, die rondleidingen verzorgen op het landgoed en in het museum waar de publiekspresentatie 'Het Verhaal van Indië' is. Deze vrijwilligers worden ook ingezet in de museumwinkel. Het IHC 'lift mee' op deze vrijwilligersorganisatie van het KTOMMB.

Het IHC heeft een vaste groep vrijwilligers in de regio Arnhem en Den Haag. In Den Haag helpen de vrijwilligers bij de Tong Tong Fair. In Arnhem verrichten zij diverse werkzaamheden: helpen bij podiumactiviteiten, interviews uitwerken, administratieve

werkzaamheden verrichten. Het IHC heeft daarnaast in 2013 enkele stagiaires gehad. In 2014 was dat echter niet het geval.

Het IHC wil in 2015 het aantal vrijwilligers uitbreiden, dat betrokken is bij het interviewproject Verhalen van Indië. Omdat er een tweede interviewteam bij is gekomen, zijn er ook meer vrijwilligers nodig om de interviews uit te werken.

Daarnaast wil het IHC in 2015 weer een stageplek aanbieden. Het IHC hoort vaak dat er in het onderwijs te weinig aandacht is voor de geschiedenis van Nederlands-Indië. Het IHC wil graag dat die bewering onderzocht wordt. Daarom wil het IHC een stageplek creëren, waarbij de stagiair uitzoekt op welke wijze de geschiedenis van Nederlands-Indië in het primair en voortgezet onderwijs wordt behandeld. Daarbij ligt de nadruk op de officiële lesmethodes en schoolboeken: wat staat daar in over Nederlands-Indië?

Resultaat:

- Extra vrijwilligers om de interviews van het project Verhalen van Indië uit te werken.
- Het IHC biedt een stage aan, waarin wordt uitgezocht op welke wijze de geschiedenis van Nederlands-Indië in het primair en voortgezet onderwijs wordt behandeld.

3.1.3 Financiële - en salarisadministratie

De directeur voert de personeelsadministratie. De salarisverwerking is uitbesteed aan een externe partij.

Het is belangrijk dat de financiële - en salarisadministratie van het IHC goed is en goed blijft. Sinds 1 januari 2014 zijn de administratieve processen opnieuw ingericht. In 2015 werkt het IHC op dezelfde wijze als in 2014. Vos Administratie verwerkt de financiële administratie, Deloitte Administratie verzorgt tweemaandelijks financiële rapportages en de jaarrekening. DDJ accountants verzorgt de accountantscontrole. Hoewel dit goed werkt en de administratie op orde is, lijkt de meest ideale invulling van de financiële administratie dat één persoon (in dienst dan wel extern ingehuurd) verantwoordelijk is voor de gehele financiële administratie, - rapportages en het opstellen van de jaarrekening. In 2015 wordt onderzocht of een dergelijke invulling te realiseren is in 2016.

Resultaat:

- In 2015 wordt toegewerkt naar de inzet van één persoon voor de financiële administratie (administratie, periodieke rapportages en jaarrekening).
- De financiële administratie is overzichtelijk en correct.

3.1.4 Functie IHC als herinneringscentrum

Herinnerings- en ontmoetingscentrum IHC

Het IHC wil volledig invulling geven aan zijn functie als vierde herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog. In de visie van het IHC houdt dat in dat de organisatie aan het publiek een vaste publiekspresentatie kan bieden, met daarbij een ontmoetingscentrum.

Het ontmoetingscentrum biedt ruimte voor de Indische gemeenschap om te ontmoeten, te delen, te herinneren en te herdenken en de mogelijkheid om het Indische gedachtegoed te presenteren. Het is een kerntaak van het IHC en de doelgroep vraagt hier expliciet om.² De ruimte dient tevens als representatieve ontvangstruimte (in aanvulling op de volle kantoorruimte).

De publiekspresentatie 'Het Verhaal van Indië' vormt de vaste presentatie. Deze voorziet voor een deel in de behoefte om de geschiedenis met elkaar te delen. Het is echter geen ontmoetingscentrum. Het IHC blijft de mogelijkheden hiertoe onderzoeken.

Erfgoedmaterialen

In het onderzoek van bureau Boer & Croon (naar het draagvlak en de haalbaarheid van een alternatief voor 'Het Indisch Huis'), staan de door een Indisch Herinneringscentrum te vervullen functies centraal. In het onderzoek is de conclusie getrokken dat veel van het materiaal op het terrein van Nederlands-Indië niet toegankelijk is. Het IHC heeft daarom de taak gekregen om bij de ontsluiting en presentatie van dit materiaal een grote rol te spelen. Het IHC doet dat onder andere door ontsluiting van collecties en archieven van Indische instellingen via het webportaal 'Indië in Oorlog'.

Van een andere orde is het huidige aanbod van materiële objecten en boeken c.q. geschriften. De eerste generatie Indische Nederlanders is van hoge leeftijd. Dat is veelal het moment waarop men op zoek gaat naar een geschikte plek voor de historische materialen uit de tijd van (de Tweede Wereldoorlog in) Nederlands-Indië. Het IHC krijgt zeer regelmatig materialen aangeboden. Sommige materialen (die geen museale waarde hebben) zijn interessant en van belang voor het IHC als kenniscentrum. Het IHC accepteert daarom wel boeken, geschriften en beeldmateriaal, maar is daar terughoudend in. Er wordt geen museale collectie gevormd. In de praktijk geldt voor museale objecten de doorverwijsfunctie. Op het webportaal 'Indië in Oorlog' is daartoe een overzicht van collectievormende instellingen opgenomen, waarin aangegeven is wie welke collecties beheert.

Ondanks dat wordt het IHC door velen gezien als de instelling waar hun persoonlijke objecten bewaard moeten blijven. Om die reden onderzoekt het IHC de mogelijkheid om objecten (op naam van IHC) onder te kunnen brengen in een depot. Het IHC zoekt samenwerking met de relevante instellingen - met Indische collecties in het depot - om afspraken te kunnen maken over het opnemen van IHC collectie in hun depot (Museum Bronbeek, Museon enz.)

---

² Deze kerntaak staat helder omschreven in de brief van de staatssecretarissen van de ministeries van VWS en Defensie aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (d.d. 26 juli 2007; kenmerk OHW-U-2782806) over de oprichting van het Indisch Herinneringscentrum.

Resultaat:

- Eind 2015 beschikt het IHC over een fysiek herinnerings- en ontmoetingscentrum.
- Een up to date overzicht van collectievormende instellingen op het webportaal 'Indië in Oorlog'.
- Een fysieke mogelijkheid om objecten van het IHC op te slaan.

3.1.5 Samenwerking met KTOMMB

Koninklijk Tehuis voor Oud Militairen en Museum Bronbeek (KTOMMB)

Doel: Een maximale synergie organiseren tussen het IHC en de bestaande functies op het landgoed.

In de brief over de oprichting van het IHC (d.d. 26 juli 2007; kenmerk OHW-U-2782806) is een gezamenlijke verantwoordelijkheid gegeven aan het IHC en KTOMMB om een maximale synergie te organiseren tussen het nieuwe herinneringscentrum en de bestaande functies op het landgoed. De ministeries van VWS, Defensie en VROM (Rijksgebouwendienst), de gemeente Arnhem, de provincie Gelderland en het IHC, hebben zich door middel van het convenant verbonden om een toekomstvisie te ontwikkelen, zodat ook in de toekomst het landgoed zijn Indische karakter kan behouden. De toekomstvisie is op 8 maart 2010 door alle partijen ondertekend. Het IHC en het KTOMMB zetten zich in om de beoogde synergie te bereiken tussen het IHC, het KTOMMB en de bestaande functies op het landgoed.

Aanpak:

KTOMMB en IHC hebben in 2014 de verbouwingsplannen voor de entree van het museum en de Indische zaal verder uitgewerkt. De entree krijgt een meer open en uitnodigend karakter. Er komt een gecombineerde koffiecorner met museumwinkel. De Indische zaal wordt een multifunctionele ruimte voor geplande activiteiten. Naar verwachting worden de ruimtes begin 2015 in vernieuwde opzet in gebruik genomen.

De dienstverleningsovereenkomst tussen IHC en KTOMMB is gesloten. Hierin zijn de diensten van KTOMMB aan IHC en vice versa en de onderhoud- en beheerovereenkomst van 'Het Verhaal van Indië' opgenomen. Ten tijde van het opstellen van dit jaarplan was er nog geen gezamenlijke operationele organisatievorm, waaronder de exploitatie van het museum en de aanpalende activiteiten (museumwinkel, koffiecorner, wisselexposities, gidsenorganisatie, gebruik depot, etc.) vallen. IHC en KTOMMB blijven ook in 2015 actief in het ontwikkelen van een gezamenlijke lange termijnvisie op de ontwikkeling van het landgoed, de zorg en het museum.

- Vernieuwde entree met gecombineerde koffiecorner en museumwinkel.
- Gezamenlijke visie KTOMMB en IHC op ontwikkeling landgoed, zorg en museum.
- Ontwikkel- en verbeterplan 'Het Verhaal van Indië'

3.1.6 Samenwerking met andere organisaties

De samenwerking met KTOMMB neemt een centrale plek in vanwege het convenant voor samenwerking op Landgoed Bronbeek. Daarnaast is voor het IHC de samenwerking met Indische organisaties van belang, waarbij een prominente plek is toebedeeld aan Stichting Herdenking 15 Augustus 1945. Als herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog, werkt het IHC samen met de andere herinneringscentra: Kamp Amersfoort, Kamp Vught en Kamp Westerbork. Het IHC zoekt ook samenwerking met Indonesische counterparts, om zich daadwerkelijk te kunnen richten op de fysieke plek van het Indisch Herinneringscentrum, namelijk Indonesië, het voormalig Nederlands-Indië: bijv. met het museum station Ambarawa, de erevelden en het Erasmushuis in Jakarta.

Het IHC profileert zich dan ook als netwerkorganisatie. Het is duidelijk merkbaar dat het publiek en andere organisaties vertrouwen hebben in het IHC. Het IHC wordt regelmatig benaderd als samenwerkingspartner.

Het IHC denkt ook na over zijn toekomst, over hoe het zich op de langere termijn effectief kan ontplooiën tot een echt heritage centre. Het IHC is in gesprek met het Vrijheidsmuseum WO II in Nijmegen, waar het een prachtig aanbod heeft gekregen van het fonds (an offer we can't refuse) om een herinneringscentrum met al zijn functies in te kunnen richten. Het is nog niet zeker of het Vrijheidsmuseum er daadwerkelijk komt. In het najaar van 2014 vindt hierover besluitvorming plaats.

Het IHC werkt in 2015 samen met de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, de herinneringscentra, het Nationaal Comité 4 en 5 mei, Indische organisaties en erfgoedinstellingen, Stichting Musea en Herinneringscentra 1940-1945, de Universiteit van Amsterdam, het NIOD en de Oorlogsgravenstichting op de hiernavolgende wijze.

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 (Stichting Herdenking)

Doel: Het IHC en Stichting Herdenking geven op een toekomstbestendige wijze vorm aan de Indiëherdenking, zodat ook jongere generaties betrokken blijven bij de herdenking.

Het IHC onderhoudt duurzaam contact met de Stichting Herdenking 15 augustus 1945 (SH). Dit is vastgelegd in een samenwerkingsconvenant.

Herinneren (IHC) is onlosmakelijk verbonden met herdenken (Stichting Herdenking). Bij de organisatie van de Indiëherdenking op 15 augustus in Den Haag komen beide elementen (herinneren en herdenken) bij elkaar. Stichting Herdenking beschikt over een vrijwilligersbestuur, dat vooral uitvoerend is. De bestuursleden zijn op leeftijd en in 2015 treden de laatste eerste generatie bestuursleden af. Stichting Herdenking en het IHC ontwikkelen samen een visie op herdenken in de toekomst en op de organisatie van de Indiëherdenking in de toekomst. Dit doen zij om er voor te zorgen dat er in de toekomst blijvend invulling gegeven kan worden aan de herinnering en herdenking op 15 augustus.

De secretariaat van Stichting Herdenking is ondergebracht bij het IHC. Voor de intensievere samenwerking tussen het IHC en Stichting Herdenking heeft het fonds voor de komende

drie jaar een externe subsidie verleend. De samenwerking omhelst de uitvoering van het herinnerings- en herdenkingsprogramma op 15 augustus, als ook de randprogrammering. De randprogrammering bestaat uit diverse activiteiten onder de titel 'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'. Dit programma valt onder de extern gefinancierde projecten.

Aanpak:

Het IHC en Stichting Herdenking intensiveren hun samenwerking. Het IHC voert het secretariaat van de SH en gezamenlijk wordt het programma georganiseerd in het World Forum (herinneringsdeel) op 15 augustus. Het Nationaal Comité 4 en 5 mei verleend ondersteuning bij de herdenking bij het Indisch Monument.

Resultaat:

- IHC voert het secretariaat van Stichting Herdenking. Daarvoor zijn externe middelen ter beschikking gesteld.
- Gezamenlijke organisatie van het programma in het World Forum op 15-8.
- Uitvoering van het project 'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'.

Herinneringscentra

Doel: Een duurzame samenwerking tussen de vier nationale herinneringscentra.

Er vindt structureel overleg plaats (6 x per jaar) tussen de directeuren van de vier nationale herinneringscentra, waardoor zij steeds meer verbondenheid met elkaar hebben en krijgen. In het directeurenoverleg worden nieuwe ontwikkelingen gevolgd en wordt onderzocht welke gezamenlijke nieuwe projecten er opgezet kunnen worden. Het streven is een duurzame samenwerking, die toegevoegde waarde oplevert voor zowel de herinneringscentra als het publiek.

Aanpak:

De gemeenschappelijke deler bij de herinneringscentra vormt de Molukse (en deels Indische) geschiedenis. In 2014 is voor de derde maal een gezamenlijke Indische/Molukse dag georganiseerd door de gezamenlijke herinneringscentra. Afspraak is dat de vier herinneringscentra een jaarlijks terugkerende dag organiseren op of rond 21 maart (Gedeeld verleden, gedeelde verhalen), waarbij onderdelen uit de geschiedenis van de Indische en Molukse gemeenschap (in relatie tot de Tweede Wereldoorlog) worden belicht. Ook in 2015 staat deze dag gepland

Op educatief vlak werkt het IHC samen met het Landelijk Steunpunt Gast sprekers (LSG), dat ondergebracht is bij Herinneringscentrum Kamp Westerbork (zie hiervoor hoofdstuk 3.2.2 Voorlichting en educatie).

Resultaat:

- Organisatie van activiteiten op of rond 21 maart 2014 met o.a. aandacht voor de Molukse geschiedenis.
- Voortzetting samenwerking met het LSG op het vlak van educatie.

Nationaal Comité 4 en 5 mei

Doel: Het IHC heeft, op basis van overleg met Indische herdenkingsorganisaties en het Nationaal Comité 4 en 5 mei (NC), een visie op het verankeren van het verleden in de toekomst: het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië.

Het IHC vervult een brugfunctie naar het NC, dat het kenniscentrum is voor herdenken en vieren. Het IHC draagt ertoe bij dat het Nationaal Comité - ondanks de in de naamgeving daarvan genoemde data van 4 en 5 mei - het belang van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië en de datum 15 augustus blijft erkennen. Het IHC en het NC bieden beiden ondersteuning bij de organisatie van de Indiëherdenking in Den Haag.

Vorige jaar is in een samenwerking tussen het NC en de herinneringscentra, het onderzoeksverslag 'Gijzelaars ontsloten' van Monique Brinks uitgegeven door en gepubliceerd op de website van het NC. Samen met het NC, werken de herinneringscentra aan een online tentoonstelling over dit onderwerp op tweedewereldoorlog.nl.

Aanpak:

Het IHC ondersteunt de herinneringsactiviteiten en het Nationaal Comité ondersteunt de herdenkingsplechtigheid op 15 augustus in Den Haag. Zo werken zij gezamenlijk met Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 aan een goed georganiseerde dag in het World Forum en bij het Indisch Monument.

Resultaat:

- Een goed georganiseerde Herdenkingsdag op 15 augustus in Den Haag.
- Online tentoonstelling over (Indische) Gijzelaars in de Tweede Wereldoorlog (in Haren en St. Michielsgestel).

Indische organisaties en erfgoedinstellingen

Doel: Het IHC profileert zich als netwerkorganisatie in het veld van de Indische organisaties en erfgoedinstellingen.

In de IHC database van Indische organisaties zijn bijna 240 organisaties opgenomen. Het IHC volgt nauwgezet de ontwikkelingen in de erfgoedwereld, anticipeert hierop en speelt in op de ontwikkelingen. Daarnaast volgt het IHC wat er leeft binnen de verschillende organisaties, zoekt samenwerking en levert desgevraagd een bijdrage aan de programmering van activiteiten. Tegelijkertijd leert het IHC ook van andere organisaties, door uitwisseling van informatie en praktijkervaringen.

In de huidige situatie zijn verschillende ontwikkelingen in het veld te zien:

- Organisaties kunnen geen opvolgers vinden voor bestuursleden. Daarmee komt de voortzetting van de activiteiten en het behoud van collecties in gevaar.
- Organisaties die in staat zijn een bestuursverjonging (voortzetting door de volgende generatie) door te voeren, geven daarmee ook een nieuwe impuls aan de activiteiten.
- Organisaties krimpen in of kunnen niet meer voortbestaan vanwege een gebrek aan financiële middelen, bijvoorbeeld vanwege het stopzetten van de subsidie, het teruglopen van de uitvoeringstaken of het inkrimpen van de leden/klantenkring.
- Er zijn verschillende Indische organisaties, die door de derde en/of vierde generatie worden opgezet en aangestuurd. Zij zijn succesvol en hebben hun eigen achterban. Hierin is een 'opleving' te zien in de interesse voor de geschiedenis van Indische Nederlanders in brede zin (cultuur, oorlog, repatriëring). Zij profileren zich vooral via internet (o.a. Indisch3, Hoezo Indo, Nasi Idjo) en Facebook (o.a. Indo's Be Like), maar ook via activiteiten.

Aanpak:

Het IHC zal desgevraagd in gesprek gaan met die Indische organisaties (zoals ook met Stichting Herdenking 15 augustus 1945) en erfgoedinstellingen (in relatie tot de Tweede Wereldoorlog) die, vanwege hun veranderende positie, op zoek zijn naar nieuwe ideeën c.q. mogelijkheden om de betreffende organisatie, delen van de organisatie dan wel taken van de organisatie anders te beleggen. Het IHC vervult daarin een adviserende en ondersteunende rol.

Het IHC werkt steeds vaker samenwerken met Indische organisaties van de jongere generaties. Indien gesproken wordt van 'jongere generaties' bedoelt het IHC:

1. 2^e generatie: De baby boomers (geboren tussen 1946-1964) en de generatie X en Y (geboren tussen 1965-1982).
2. 3^e generatie/de kleinkinderen: de new boomers (geboren tussen 1983-2001) en generatie Z (geboren na 1992)

Het IHC zet in 2015 de samenwerking met de jongere generaties voort en verdiept zich verder in hoe die generaties het beste aan te spreken zijn. Daarnaast zet het IHC de programmering breder in door aansluiting te zoeken bij bestaande festivals/evenementen, die anders zijn dan alleen de gebruikelijke Indische evenementen. Door de doelgroep meer te betrekken bij en deel uit te laten maken van de programmering (samenwerkingspartners, kartrekkers, e.d.), profileert het IHC zich meer en meer als regisseur en coördinator van activiteiten, die tevens andere organisaties faciliteert.

In 2015 is het IHC, evenals in 2014, medeorganisator van de jaarlijkse Indiëlezing op 8 maart in Amsterdam. De lezing wordt georganiseerd door de stichtingen: De Brug/Jembatan,

Netwerk Vergeet Mij Niet, Nusantara Amsterdam, Herdenking Gevallen en Slachtoffers in Nederlands-Indië, Gastdocenten WOII ZO Azië, Indisch Herinneringscentrum, 4/5 mei Comité Amsterdam Zuidoost.

Resultaat:

- Een netwerk van Indische organisaties, die elkaar ondersteunen en versterken.
- Samen met Indische jongerenorganisaties, aansluiting bij een (nog nader te bepalen) festival.
- 4e Jaarlijkse Indiëlezing in de Openbare Bibliotheek Amsterdam op 8 maart 2015.

Stichting Musea en Herinneringscentra 1940-1945

Het IHC participeert in de Stichting Musea en Herinneringscentra 1940-1945 (SMH). In 2014 waren er 13 participerende instellingen. SMH profileert zich als brancheorganisatie en stimuleert de samenwerking tussen organisaties.

Aanpak:

Het voltallige bestuur vergadert drie keer per jaar. Daarnaast is er een Dagelijks Bestuur dat geregeld samenkomt. SMH acteert als belangenbehartiger voor oorlogs- en verzetsmusea en herinneringscentra. Daar waar SMH in 2014 vooral een reactieve organisatie was, wil het SMH zich in 2015 meer proactief profileren.

SMH gaat een samenwerking aan met het Netwerk Oorlogsbronnen, zodat alle collecties van de participerende instellingen aangesloten worden.

Resultaat:

- IHC participeert in SMH, dat is een proactieve organisatie is van oorlogs- en verzetsmusea en herinneringscentra.
- IHC neemt deel aan de digitale agenda van 70 jaar na de Tweede Wereldoorlog.

Universiteit van Amsterdam

Het IHC is initiatiefnemer van de bijzondere leerstoel Koloniale en Postkoloniale literatuur- en cultuurgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Op het moment van opstellen van dit jaarplan is een kandidaat voorgedragen en is de procedure voor de aanstelling van de bijzonder hoogleraar in volle gang. Naar verwachting wordt de bijzonder hoogleraar in januari 2015 aangesteld voor de duur van 5 jaar. De financiering geschiedt via Stichting Pajong, die beschikt over de hiervoor bestemde gelden. Stichting Pajong stelt de gelden ter beschikking aan het IHC.

Aanpak:

De bijzondere leerstoel is gericht op de postkoloniale herinneringscultuur in de naoorlogse periode. De focus ligt daarbij op de dynamiek van de herinnering en op vormen van cultuurtransfer die deze beïnvloeden (migratie, repatriëring, globalisering). De bijzonder hoogleraar draagt in onderwijs en onderzoek bij aan een beter begrip van de betekenis van het koloniale verleden voor de samenleving van vandaag en morgen.

De bijzonder hoogleraar zal eenmaal per twee jaar een publieke lezing verzorgen, die eveneens bekostigd worden uit de daarvoor bestemde gelden. Op deze wijze geeft het IHC hernieuwd vorm aan de 'Gebaarlezing'.

Resultaat:

- Aanstelling bijzonder hoogleraar aan de UvA in het collegejaar 2014-2015.
- Publieke lezing, i.c. de oratie van de bijzonder hoogleraar.

NIOD

Doel: Het uitvoeren van een structurele samenwerking op het gebied van de verdere uitbreiding en het dynamisch houden van de gezamenlijke kenniscentra 'Netwerk Oorlogsbronnen' en het webportaal 'Indië in Oorlog'.

Het IHC en het NIOD hebben een gezamenlijk Memorandum of Understanding (MoU). In het MoU is de samenwerking tussen beide organisaties met betrekking tot ieders webportaal (resp. 'Netwerk Oorlogsbronnen' en 'Indië in Oorlog') geformaliseerd. In het MoU is vastgelegd dat het IHC collecties m.b.t. WOII in Nederlands-Indië en het NIOD de overige WOII collecties zal aansluiten. Alle collecties zijn c.q. worden, daar waar relevant, over en weer doorzoekbaar. Het MoU doet recht aan de door VWS verstrekte opdracht aan de twee organisaties.

Het NIOD heeft voor 2015 externe financiering aangevraagd voor het project 'Kenniscentrum Oorlogsbronnen: Van portal naar kenniscentrum'. Het belangrijkste doel van dit project is te inventariseren hoe de collecties en kennis het best via het digitale domein naar het publiek gebracht kunnen worden. In het project wordt een aantal verkenningen uitgevoerd op het gebied van beleid, doelgroepen, collecties en collectie houdende instellingen en ontsluitingsstrategieën. Bij doorgang van het project, zal de directeur van het IHC zitting nemen in de werkgroep Beleidsontwikkeling 'Stip op de Horizon'.

De activiteiten in het kader van deze samenwerking zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3.2.3.

Oorlogsgravenstichting (in Indonesië, de fysieke plek van het IHC)

Bekostiging: Het IHC dient projectaanvragen in voor externe financiering. Pas nadat de financiering rond is, zal het project van start gaan.

Doel: Een versteviging en verdieping van de samenwerking met de Oorlogsgravenstichting (OGS), die een toegevoegde waarde biedt bij de uitvoering van projecten, waarbij de kennis en expertise van beide organisaties wordt benut.

In samenwerking met de Oorlogsgravenstichting en Leidelmeijer Historisch Onderzoek (uitvoerder), heeft het IHC in 2012 een projectvoorstel geschreven, getiteld: 'Ik lig hier niet alleen'. Verhalen achter de verzamelgraven op de Nederlandse Erevelden in Indonesië." Kortweg het project Verzamelgraven. In dit project worden de persoonlijke verhalen achter de verzamelgraven op de Nederlandse Erevelden in Indonesië beschreven. Deze verzamelgraven bestrijken de periode 1941 tot en met 1950. Het verloop van deze gebeurtenissen, die voor deze mensen de dood tot gevolg hadden, loopt in de tijd synchroon met belangrijke gebeurtenissen in de oorlog en dekolonisatieperiode in Nederlands-Indië (1941 -1950). De verhalen achter de verzamelgraven zijn de 'petites histoires' die de 'grote geschiedenis' een menselijk gezicht geven. In 2013 is het IHC er niet in geslaagd subsidie te verkrijgen voor dit project.

Het project Verzamelgraven is een eerste aanzet van het IHC om verbinding te maken met de werkelijk fysieke plek van het Indisch Herinneringscentrum: Indonesië c.q. voormalig Nederlands-Indië. Vanwege het grote belang van dit project, wordt in 2014 een nieuwe poging ondernomen het project van de grond te krijgen. Daartoe is gekozen voor een stapsgewijze aanpak.

Aanpak:

In de nieuwe aanpak worden de verzamelgraven per ereveld ontsloten en wordt er een combinatie gemaakt met het bredere erfgoedveld. Het IHC wil in 2014 starten met Semarang.

Er wordt aansluiting gezocht bij Indisch erfgoed van Semarang. Nederland heeft een Gemeenschappelijk Erfgoed Fonds ingesteld. Met het fonds worden projecten gefinancierd voor behoud van cultureel erfgoed in Indonesië, zoals gebouwen, oude schepen, musea en archieven. Hierbij zijn ook Nederlandse instellingen en musea betrokken. Het fonds wordt ook gebruikt om erfgoed onder de aandacht te brengen bij een jong en breed publiek. Het IHC zal een aanvraag indienen bij het fonds.

Het IHC benadert een lokale samenwerkingspartner, i.c. Yayasan Widya Mitra, waarmee een 'Heritage walk/tour' wordt ontwikkeld. De tour gaat langs plekken uit het boek 'Reisgids Indonesië' met eventueel uitbreiding naar andere plekken: Ereveld Candi (militairen) 26 verzamelgrave, Ereveld Kalibanteng (burgers) 20 verzamelgraven, Van Deventerschool, Boeloegevangenis, Klooster Bangkong, Kamp Halmadeira, Kamp Lampersari, Tugu Muda Monument, Gedung Lawang Sewu.

De plekken worden (digitaal) overgezet naar Erfgoed op de kaart. Op de erevelden wordt WIFI aangelegd, zodat Erfgoed op de kaart terplekke geraadpleegd kan worden. Via Yayasan Widya Mitra worden lokale simkaarten met internet voorbereid, die toeristen speciaal voor de Heritage tour/walk kunnen verkrijgen. De tour komt zowel in het

Nederlands als in het Indonesisch beschikbaar. Dit deel van de erfgoedreis naar Semarang, kan via Nederlandse reisbureaus (inclusief simkaart) worden aangeboden.

Resultaat:

1. Een webapplicatie ('Erfgoed op de kaart') voor een website en mobiele telefoon van de twee erevelden en overige erfgoedlocaties in Semarang.
2. Verbinding met de fysieke plek (i.c. erfgoedlocaties in Semarang, Indonesië) van het Indisch Herinneringscentrum.

3.2 Activiteiten IHC

Door samen te werken met meerdere partijen, is het IHC beter in staat een breed activiteitenaanbod te realiseren.

Bij de ontwikkeling van activiteiten wordt gebruik gemaakt van de aanwezige infrastructuur en middelen, bestaande uit de publiekspresentatie en het fotoboek en de digitale museumtour 'Het Verhaal van Indië', het stripboek 'De Terugkeer', het webportaal 'Indië in Oorlog' en de dvd 'Oorlog in het Paradijs'.

De activiteiten van het IHC bestaan uit:

1. Herinneren in relatie tot herdenken
2. Voorlichting en educatie
3. Fungeren als (inter)nationaal en centraal kennisloket
4. Ontwikkelen van podiumactiviteiten

3.2.1 Herinneren in relatie tot herdenken

Doel: Het IHC werkt vanuit zijn visie op het verankeren van het verleden in de toekomst aan het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië.

In hoofdstuk 3.1.6. van dit plan is reeds de samenwerking met de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 (Stichting Herdenking) beschreven. In feite valt dat ook onder de activiteiten met betrekking tot 'Herinneren in relatie tot herdenken' Het IHC werkt sinds 2012 samen met de Stichting Herdenking en in 2014 heeft dat geresulteerd in de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst. De samenwerking is hiermee geïntensiveerd, zodat er nu ook op andere momenten door het jaar heen aandacht wordt besteed aan 15 augustus in de vorm van activiteiten dan wel publiciteit. Het doel hiervan is het op de kaart zetten van 15 augustus, zodat de Indiëherdenking ook voor de toekomst behouden blijft.

Daar waar herdenkingsmonumenten een landschap van herinnering vormen, zijn de verschillende Indiëherdenkingen niet los te koppelen van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Het IHC ziet voor zichzelf de taak om desgevraagd, samen met de particulieren of verschillende herdenkingscomités, inhoud te geven aan de herinnering van verschillende thema's uit de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Het IHC heeft hierin geen leidende rol, maar zal op verzoek van organisaties een ondersteunende rol bieden.

Het IHC staat ook open voor initiatieven van particulieren en zelfstandigen om invulling te geven aan de herinneringsfunctie.

Aanpak:

In 2014 worden meerdere activiteiten rondom 15 augustus georganiseerd, onder de titel 'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'. In 2014 bestond dat onder andere uit: YouTube campagne, Indische Salons, INDOroutes, de ontwikkeling van een logo (jasmijn) zoals de *poppy* voor de Engelsen en de Vlagt u ook campagne. Dit programma wordt gedurende 3 jaar extern gefinancierd door het vfonds. Voor 2015 wordt wederom externe financiering aangevraagd en zal de lijn in het programma voortgezet worden.

Resultaat:

- 15 augustus is geborgd voor de toekomst.
- Uitvoering van het project 'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'.

3.2.2 Voorlichting en educatie

Het IHC wil de kennis en bewustwording over de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië verspreiden en stimuleren. Bij Indische Nederlanders en alle mensen die een directe band met deze geschiedenis hebben, maar ook bij Nederlanders die geen enkele relatie hebben met Nederlands-Indië. De geschiedenis van Nederlands-Indië is immers een essentieel onderdeel van de geschiedenis van Nederland. Het IHC ziet voorlichting en educatie dan ook als één van de speerpunten voor 2015.

Met alle educatieve producten en projecten heeft het IHC alle leeftijden iets te bieden. Het IHC constateerde in 2013 dat leerlingen in het vmbo en mbo nog onvoldoende werden bereikt. In 2014 heeft het IHC met de Wereld Express en On the Ground Reporter Indonesië twee belangrijke middelen gemaakt om die doelgroepen te bereiken. In 2015 ligt de primaire focus daarom bij verdere verspreiding van de producten en implementatie van de leermiddelen in het onderwijs.

Voor 2015 is het doel van voorlichting en educatie:

De producten van het IHC die bedoeld zijn voor voorlichting verspreiden onder een breed publiek en de bestaande educatieve middelen wijdverspreid aanbieden aan en implementeren in het onderwijs.

In dit Jaarplan worden voorlichting en educatie besproken als één kerntaak. Daarbij wordt steeds duidelijk verteld welke doelgroep het IHC voor ogen heeft bij een bepaalde activiteit. Voorlichting en educatie zijn immers twee kanten van dezelfde munt, beide bedoeld om bovenstaand doel te behalen.

Activiteiten

In 2015 onderneemt het IHC verschillende activiteiten in het kader van voorlichting en educatie.

De activiteiten in het kader van voorlichting en educatie zijn gericht op:

- Geïnteresseerden in de vaderlandse geschiedenis
- De Indische gemeenschap (verschillende generaties; binnen- en buitenland): allen die zich verbonden voelen met Nederlands-Indië of Indonesië
- Leerlingen primair en voortgezet onderwijs
- Docenten (PO, VO, HO) en wetenschappers geschiedenis en maatschappijleer
- Organisaties werkzaam voor de Indische gemeenschap
- Culturele (erfgoed)instellingen en musea
- Lokale, provinciale en landelijke overheden
- Subsidieverstrekkers en fondsen

1. Wereld Express

Doelgroep:

- *Primair: jongeren van 10 tot 14 jaar*
- *Secundair: alle jongeren en volwassenen die geïnteresseerd zijn in het onderwerp*

De Wereld Express is een 12-meter lange trailer die door Nederland reist, op weg naar jongeren die een spannende tentoonstelling willen bezoeken in hun eigen omgeving. De Wereld Express is gemaakt voor jongeren van 10 tot 14 jaar, maar is ook voor volwassenen boeiend. De tentoonstelling gaat over grote thema's, zoals herdenken, anders-zijn, vooroordelen en wonen in een ander land. Gaandeweg ontdekken de bezoekers dat de tentoonstelling vooral over henzelf gaat.

De Wereld Express is leuk en leerzaam voor een klas, maar is ook interessant voor individuele bezoekers. In de Wereld Express leren bezoekers wat vooroordelen zijn en hoe ze ontstaan. Ze kijken letterlijk naar zichzelf via de ogen van de ander. Ze stellen vragen als: waar ben ik thuis? Hebben mensen een vaderland nodig? Welke gewoonten heb ik? Wat is vreemd? Wat betekenen herdenken en herinneren voor mij? En: hoe kan ik in mijn eigen leefwereld conflicten op een vreedzame manier oplossen? Al deze vragen worden gesteld via speelse, verrassende en leuke werkvormen.

De Wereld Express gaat drie jaar door heel Nederland reizen. Het IHC verhuurt de Express aan lokale organisaties. Dit zijn bijvoorbeeld oorlogs- en verzetsmusea, Indische organisaties, gemeenten, Wereldwinkels, historische verenigingen, bibliotheken, welzijnsinstellingen en grote scholengemeenschappen. Het IHC werft daartoe actief huurders. De organisaties nodigen vervolgens scholen uit om de Express te bezoeken. Het IHC begeleidt hen daarbij en geeft advies en middelen om het scholenbezoek zo goed mogelijk te laten verlopen.

Resultaat:

- De Wereld Express is in het eerste jaar op minimaal acht verschillende locaties te bezichtigen.
- Minimaal 15.000 bezoekers bij de Express in het eerste jaar.

2. On the Ground Reporter Indonesië

Doelgroep:

- *Jongeren in alle klassen van het mbo en de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (16 jaar en ouder)*

Begin 2015 lanceert het IHC de nieuwe educatieve game On the Ground Reporter Indonesië. Het IHC maakt de game samen met Butch and Sundance Media (BSM). De game is gemaakt voor jongeren in alle klassen van het mbo en de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (16 jaar en ouder).

On the Ground Reporter (OTGR) bestaat tot nu toe uit drie succesvolle games: Darfoer, Afghanistan en Uganda. De games zijn gemaakt door BSM. De games zijn bedoeld voor leerlingen van het voortgezet onderwijs en het mbo. De games worden in het onderwijs gebruikt om de kerndoelen voor Mens en Maatschappij en Burgerschapsonderwijs te behalen. De games zijn een laagdrempelige manier om een groot of onbekend verhaal dichtbij te brengen, zonder het te hoeven versimpelen. Dit is handig voor de docent, leuk voor de leerling en goed voor het onderwijs.

On the Ground Reporter Indonesië speelt zich af in Nederland en Indonesië. In de game wordt het verhaal van de 24^e-jarige Marlot Tak gevolgd. Haar onderzoek naar de geschiedenis van haar Indische familie staat centraal. De speler komt terecht in het hedendaagse Indonesië en gaat op zoek naar de roots van Marlot's familie. Al zoekende ontdekt de speler een land dat sterk in ontwikkeling is en verbindt hij het verleden met het heden. Daarbij is de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië van groot belang.

De game laat de speler kennismaken met het verleden en stimuleert de speler om onderzoek te doen naar actuele thema's. In de game komen vragen naar voren als: hoe gaan jongeren van nu om met hun (Indische) afkomst/familieverhaal? Mag je oordelen over acties uit het verleden en zo ja, hoe doe je dat? Wat is waar en hoe beoordeel je feiten uit het verleden? Wat is er tijdens de Tweede Wereldoorlog en de dekolonisatieoorlog gebeurd? Wat verbindt 1,6 miljoen Nederlanders met Indonesië? Daarmee versterkt de game begrip

en empathie bij jongeren ten opzichte van de Indische Nederlanders en andere betrokkenen bij de geschiedenis van Nederlands-Indië.

Resultaat:

- Lancering van de educatieve game On the Ground Reporter Indonesië.
- De game wordt in het eerste jaar door minimaal 10.000 mbo-studenten en leerlingen uit het voortgezet onderwijs gespeeld.

3. Een theelepeltje rijst

Doelgroep:

- *Leerlingen uit groep 7 en 8 van het primair onderwijs in de regio Arnhem en Den Haag.*

Kinderboekenschrijfster Lieke van Duin schrijft in 2014 en 2015 een nieuw kinderboek: Een theelepeltje rijst (10+). Dit boek gaat over de kinderjaren van haar tante Truus in drie Japanse kampen, zij schrijft het met hulp van haar tante (die nog bijzonder veel herinneringen heeft aan haar kindertijd in Nederlands-Indië). Uitgeverij Ploegsma gaat het boek uitgeven.

Het IHC gaat samen met Lieke van Duin en Uitgeverij Ploegsma een educatief programma rondom het boek maken. Het educatief programma bestaat uit een tentoonstelling en lesmateriaal voor groep 7 en 8 van de basisschool. De tentoonstelling wordt in augustus 2015 geopend in Museum Bronbeek en blijft tot eind 2015 staan. In 2016 reist de tentoonstelling hoogstwaarschijnlijk naar het Museon in Den Haag. Het lesmateriaal bestaat uit een lesbrief bij de tentoonstelling en het boek, gekoppeld aan een bezoek van de schrijfster (en eventueel zelfs haar tante) in de klas.

Resultaat:

- Tentoonstelling 'Een theelepeltje rijst' in Museum Bronbeek en Museon.
- Lesmateriaal voor groep 7 en 8 bij de tentoonstelling en het boek.
- Minimaal 15 scholen bezoeken de tentoonstelling of krijgen een gastles in de klas.

4. Verhalen van Indië

Doelgroep:

- *Ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog en de nasleep daarvan in Nederlands-Indië.*
- *Alle geïnteresseerden in de geschiedenis van Nederlands-Indië.*

Met het interviewproject Verhalen van Indië legt het IHC verhalen vast van mensen die de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië hebben meegemaakt of die rechtstreeks betrokken zijn geweest bij de dekolonisatieoorlog.

In 2014 heeft het IHC een tweede interviewteam gevormd, zodat er meer interviews kunnen worden vastgelegd. Daarnaast is het IHC in overleg met DANS (Data Archiving and Networked Services) in Den Haag. Het IHC wil de interviews in 2015 opslaan bij DANS, zodat alle interviews ook voor de toekomst gewaarborgd kunnen blijven. DANS regelt de (duurzame) opslag van de interviews en kan ook helpen bij het online toegankelijk maken van de interviews.

Resultaat:

- Alle interviews van het IHC worden opgeslagen bij DANS.
- Het IHC zoekt uit in hoeverre het wenselijk en mogelijk is om de interviews online aan te bieden aan een breed publiek.

5. Indische gastlessen uitbreiden

Doelgroep:

- *Leerlingen in de bovenbouw van het primair onderwijs en alle klassen van het voortgezet onderwijs*

In 2013 is het IHC een samenwerking aangegaan met het Landelijk Steunpunt Gast sprekers om het aantal boekingen van een gastles over Nederlands-Indië te verhogen. Het IHC wil graag dat meer scholen een gastles boeken, omdat een gesprek met een ooggetuige jongeren op een unieke manier inzicht geeft in de geschiedenis van Nederlands-Indië.

Het IHC streeft ernaar om het aantal boekingen van een Indische gast spreker in 2015 substantieel te verhogen. Het IHC wil de Indische gastlessen aanbieden in combinatie met de Wereld Express en met een bezoek aan Het Verhaal van Indië. Bij contact met huurders van de Wereld Express wordt expliciet gewezen op de mogelijkheid om een ooggetuige in te zetten op scholen. Dat gebeurt ook bij de werving van scholen voor Het Verhaal van Indië.

Resultaat:

- Minimaal 10% extra gastlessen Nederlands-Indië in 2015.

6. Bezoek 'Het Verhaal van Indië' uitbreiden

Doelgroep:

- *Scholen voor primair en voortgezet onderwijs in de regio Arnhem.*

In 2014 heeft het IHC samen met KTOMMB scholen geworven voor de tentoonstelling 'Het Verhaal van Indië'. De educatiefolder van HVVI is verspreid onder scholen in Arnhem en omgeving. Daarna is met elke school persoonlijk contact gezocht. Duurzame contacten onderhouden met scholen is essentieel gebleken om het bezoek aan HVVI te verhogen.

Het IHC gaat daarom in 2015 samen met KTOMMB door met deze aanpak. De relaties met scholen in de regio wordt geïntensiveerd. Persoonlijk contact staat daarbij centraal. Er worden gerichte bezoeken afgelegd aan scholen en docenten worden actief benaderd. Dat is arbeidsintensief, maar de ervaring leert dat het tegelijkertijd de beste resultaten oplevert.

Resultaat:

- Minimaal 10% extra jeugdbezoekers aan 'Het Verhaal van Indië' in 2015.

7. Ontsluiten passagiers- en bootlijsten

Bekostiging: Het IHC dient projectaanvragen in voor externe financiering. Pas nadat de financiering rond is, zal het project van start gaan.

Doel: Het digitaal toegankelijk maken van de passagiers- van de bootreis naar en van Indië/Indonesië, als aanvulling en ter verdieping van 'Het Verhaal van Indië'.

De bootreis van en naar Nederlands-Indië heeft voor veel families een onuitwisbare herinnering. Bij de verschillende golven van repatriëring had de bootreis een centrale rol. Mensen die zelf de bootreis hebben gemaakt, maar ook de opvolgende generaties, zijn nog altijd op zoek naar passagierslijsten. Deze zijn tot op heden onvoldoende ontsloten. Het IHC wil de passagierslijsten digitaal ontsluiten als aanvulling op en verdieping van 'Het Verhaal van Indië'. Uiteraard wordt de ontsloten informatie meegenomen in de voorlichtingsactiviteiten aan het publiek.

Aanpak:

Pelita heeft de cd's met de passagierslijsten en het daarbij behorende papieren archief overgedragen aan het IHC. De Indische Genealogische Vereniging (IGV) beschikt ook over een deel van het passagierslijstenarchief en stelt die ter beschikking. In de tweede helft van 2014 is het projectplan ontwikkeld voor de digitale ontsluiting van de passagierslijsten.

Het resultaat van het vooronderzoek is een uitvoerbaar projectplan (incl. offerte Tinker), op basis waarvan een projectsubsidie wordt aangevraagd.

Dit project vindt pas doorgang zodra de externe financiering rond is.

Resultaat:

- Passagierslijsten zijn voor het publiek digitaal raadpleegbaar.

8. Vrienden uitbreiden

Doelgroep:

- *Alle geïnteresseerden in de geschiedenis van Nederlands-Indië*

In 2012 heeft het IHC een start gemaakt met het werven van Vrienden. Het is in 2013 en 2014 lastig gebleken om het aantal Vrienden substantieel te laten groeien. Met de aanwezigheid van het IHC op social media zijn de mogelijkheden daartoe wel vergroot, maar het concrete resultaat blijft tegenvallen. In 2015 wil het IHC Vrienden gericht werven door hen te benaderen voor concrete projecten.

Resultaat:

- Minimaal 50 extra Vrienden van het IHC in 2015.

3.2.3 Kennisloket en online media

Doel: Met zijn online media is het IHC hét (inter)nationale en centrale kennisloket voor alle zaken aangaande Nederlands-Indië in relatie tot de Tweede Wereldoorlog vanaf begin 1900.

Aanpak:

Jongeren en volwassenen zijn gewend om een groot deel van hun informatie online te vinden. Het IHC anticipeert hierop door de online informatie steeds te vernieuwen en te verbeteren. In 2015 wil het IHC het bereik van online media wederom vergroten.

Het vernieuwde webportaal 'Indië in Oorlog' biedt ook voor scholen interessante informatie. Er staan veel bronnen op en het is een portaal naar andere websites. In de klas is 'Indië in Oorlog' daarom goed te gebruiken, bijvoorbeeld door met het digibord foto's of films te laten zien aan de leerlingen. In 2015 wil het IHC daarom de bekendheid van Indië in Oorlog onder scholen vergroten en de informatie op de website uitbreiden. Om het aantal terugkerende bezoekers te bevorderen, zal het webportaal minstens een keer per maand een inhoudelijke bijdrage publiceren over een passend onderwerp. Hiervoor zal het Indisch Herinneringscentrum externe auteurs benaderen.

Bij de vernieuwing van het webportaal in 2013-2014 werden veel technische problemen ondervonden en liep het IHC tegen een aantal beperkingen aan. Dit heeft te maken met de oorspronkelijke opzet c.q. technische basis van het webportaal. Hierdoor kan het IHC het webportaal maar in beperkte mate vernieuwen. Aangezien het IHC de wens heeft het webportaal verder door te ontwikkelen en aan te passen aan de wensen van deze tijd, wordt in 2015 onderzocht of het nodig is het webportaal opnieuw te bouwen.

Verder zijn steeds meer mensen betrokken geraakt bij het werk en de doelen van het IHC via digitale media. Facebook, Twitter en de drie websites van het IHC vormen een onmisbaar deel van de voorlichting aan een breed publiek. Het IHC heeft blijvend aandacht

voor het vergroten van de reikwijdte van de digitale media. In 2015 wordt extra aandacht besteed aan de doelgroepencommunicatie om nog beter de verschillende doelgroepen en generaties aan te spreken in hun eigen taal.

Resultaat:

- De bekendheid en het gebruik van 'Indië in Oorlog' als een kenniscentrum voor leerlingen en docenten in het primair, voortgezet en hoger onderwijs is in 2015 vergroot.
- 'Indië in Oorlog' is een webportaal dat inhoudelijk en technisch voldoet aan de vereisten van deze tijd.
- Het webportaal (en zijn nieuwe onderdelen) wordt actief onder de aandacht gebracht bij de doelgroepen van het IHC via de communicatiekanalen van het IHC in het algemeen, waaronder nieuwsbrief, Facebook, Twitter, en meer specifiek kanalen richting het onderwijs.
- De verschillende digitale communicatiekanalen van het IHC worden gericht ingezet voor de verschillende doelgroepen.
- Een gemiddelde groei van 10 % van het bezoek aan 'Indië in Oorlog', de websites, Facebook en Twitter.

3.2.4 Podiumactiviteiten

Doel: Het IHC staat bekend als nationale netwerkorganisatie die zelfstandig of in samenwerking met andere organisaties - op verschillende locaties in Nederland - met enige regelmaat goed bezochte podiumactiviteiten organiseert over onderwerpen die betrekking hebben op WOII in Nederlands-Indië.

Het IHC organiseert podiumactiviteiten zoals debatten, lezingen en seminars, die inhoudelijk aansluiten op thema's met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. De bijeenkomsten vinden verspreid door Nederland plaats.

De selectie van te programmeren podiumactiviteiten komt tot stand op basis van verschillende bronnen:

- Uit te diepen thema's van de publiekspresentatie 'Het Verhaal van Indië'.
- Door derden (organisaties, personen) aangedragen onderwerpen.
- Inspelen op actualiteiten: nieuwe publicaties van boeken of films, historische momenten en actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Het aantal geplande podiumactiviteiten wordt in 2015 bewust laag gehouden, om twee redenen:

- Het IHC concentreert zich zoveel mogelijk op planning en uitvoering van educatieve activiteiten.
- Het IHC houdt ruimte open voor het organiseren van activiteiten in 2015 die inspelen op de actualiteit. Dergelijke activiteiten laten zich niet een jaar van tevoren programmeren. Dat gebeurt in de loop van het jaar.

Aanpak:

In 2015 worden onder andere de volgende activiteiten georganiseerd. Het overkoepelende thema is: *70 Jaar na dato: Kind van de oorlog in Indië.*

- **Indiëlezing 2015**

Op 8 maart 2015 wordt de vierde jaarlijkse Indiëlezing georganiseerd in de Openbare Bibliotheek in Amsterdam. IHC is mede-organisator.

- **Gedeeld verleden, gedeelde verhalen**

Op of rond 21 maart zal de jaarlijkse activiteit in samenwerking met de vier herinneringscentra plaatsvinden in het kader van 'Gedeeld verleden, gedeelde verhalen'. Centraal staat de (door de herinneringscentra gedeelde) geschiedenis van de Indische en Molukse gemeenschap en de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië voor deze groep.

- **'Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'**

Door het jaar heen en op 15 augustus, de dag van de Indiëherdenking in Den Haag, zullen IHC en Stichting Herdenking activiteiten organiseren die tot doel hebben om de Indiëherdenking bij jongeren beter 'op de kaart' te krijgen. Speciaal aandachtspunt is het genereren van aandacht in de media, die gericht is op verschillende generaties en dan vooral op jongeren. Voor 1 november 2014 wordt een vervolgaanvraag ingediend bij het vfonds, om in lijn met de activiteiten van 2014 nieuwe invulling te geven aan het programma 'Gedeeld verleden, gedeelde toekomst'. Daarin zullen de basisactiviteiten terugkomen: YouTube en 'Vlagt u ook?' campagnes, Indische salons, INDOroutes en de lancering van de in 2014 ontwikkelde 'jasmijn', een herkenbaar symbool voor de Indiëherdenking.

Deze activiteiten worden extern gefinancierd.

- **Vriendendag van het Indisch Herinneringscentrum**

Het IHC organiseert jaarlijks een speciale dag voor de vrienden en vrijwilligers van het Indisch Herinneringscentrum. Op deze dag kunnen deze 'ambassadeurs' elkaar ontmoeten en herinneringen met elkaar delen. Ook worden vrienden uitgenodigd om mee te danken over de activiteiten en werkzaamheden van IHC.

4. BEGROTING 2015 Stichting Indisch Herinneringscentrum (IHC)	2015 (prijspeil 2014)
BATEN (schatting)	
Baten uit levering producten	2.000
Geschatte baten	2.000
Instellingssubsidie	481.753³
Totaal Instellingssubsidie en geschatte baten	483.753
LASTEN	
Salarissen en sociale lasten	260.553
Diverse personeel gerelateerde kosten	25.000
Totaal personeelslasten	285.553
Afschrijving MVA	1.500
Inkoopwaarde	1.500
Totaal afschrijving en inkoopwaarde	3.000
Ondersteuning algemeen	12.500
Totaal ondersteuning algemeen	12.500
Onkostenvergoeding bestuur	4.800
Advieskosten	15.000
Totaal adviescommissies	19.800
Kantoorbenodigdheden	3.300
Drukwerk/huistijl/portokosten	7.000
Totaal kantoorkosten	10.300
Accountantskosten	7.300
Administratiekosten, advies en adm. Beheer	9.600
Opleidingen	4.650
Contributie / abonnementen / documentatie	3.300
Representatie IHC	6.000
Kleine aanschaffingen (< 2.500)	4.000
Beheerkosten inventaris	2.000
Automatisering / datacommunicatie	19.500
Assuranties / verzekeringen	3.250
Beheer en exploitatie webportaal	60.000
Bijdrage in onderhoud en beheer publiekspresentatie	10.000
Overige algemene kosten	12.000
Totaal algemene kosten	141.600
Publiciteitskosten	11.000
Totaal publicatie en voorlichtingskosten	11.000

³ Dit is nog het bedrag zonder OVA (Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling). De OVA van 2015 is nog niet bekend. In 2014 was het 1,94%.